СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК XCIV. Ч. 14. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го СІЧНЯ 1987 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY, 23, 1987 No. 14. VOL. XCIV.

Лондонці святочно відзначать 100-ліття українців у Канаді

Лондон, Онт. (Е.Р.). — Заходом лондонського Відділу КУК, Міська рада офіційно затвердила проєкт відзначення століття українського поселення в Канаді вбудуванням у 1991-му році пропам'ятної плити в стіну просторого вестибюлю модерного будинку Міської ради.

Проєкт цей одобрив уже був попередній посадник Лондону, Ел Ґлісон, загально відомий прихильник українців. Тепер, у висліді зустрічі представників громадянства з новим посадником Томом Ґоснелом, Міська рада офіційно затвердила цей проєкт та зарезервувала вибране престижеве місце.

Бронзова, рельєфна плита, розміром приблизно 60x90 см має позитивно зображати вклад українців у життя Канади. Для цього Відділ КУК проголосив конкурс із трьома нагородами у висоті 600, 200 і 100 дол. за перші три місця. Проєкти одержані до 31-го жовтня цього року будуть подані жюрі до оцінки анонімно.

Зацікавлених мистців проситься вислати свої праці на адресу голови Комітету Українського Століття в Канаді: dr. E.B.Roslycky, 195 Tarbart Terr., London, Ont., N6H 3B3.

Робиться також заходи, щоб у 1991 році назвати одну з нових вулиць міста століттям українського поселення в Канаді.

У Трентоні відбудуться стейтові відзначення Січневих Роковин

Трентон. — У понеділок, 26-го січня, о год. 2:30 по полудні, у цьому столичному місті стейту Ню Джерзі відбудуться стейтові відзначення роковин проголошення незалежности і соборности України.

Губернатор Томас Кейн уже підписав відповідну проклямацію, а її відчитає і передасть українській делеґації секретар стейту Джейн Бирджіо.

Організатори закликають представників українських організацій Ню Джерзі взяти участь у тих церемоніях, які відтак продовжуватимуться у стейтових законодавчих палатах.

Е. Пастернак назначено на становище у біографічному центрі

Кеймбридж, Англія. — Міжнародний біографічний центр призначив Евгенію Пастернак з Миссиссоґа, Онт. на заступника директора.

Міжнародний біогафічний центр використав вже цілий ряд біографій, зібраних Е. Пастернак. На новому пості вона помагатиме у плянуванні і переведенні річних міжнародних конґресів, які відбуватимуться у різних містах світу.

Міжнародний біографічний центр існує від 1960 року та недавно відсвяткував своє 25-річчя. Досі центр видав 23 довідники „Гу із гу" опублікував 33 квартальних журналів, відбув 14 міжнародних конґресів в різних містах Америки і Европи тощо. Директором центру є д-р Ернест Кей.

Ансамбль „Нова" дасть другий концерт в УІА

Ню Йорк. — Другий з черги в цьому сезоні концерт камерного ансамблю „Нова" відбудеться в неділю, 1-го лютого, о год. 5:30 тут в приміщенні Українського Інституту Америки.

Ансамбль, членами якого є флейтист Джеймс Шлефер, челіст Ерік Фрідлендер, клярнетист Джефрі Адлер і піяністка Лариса Крупа, виконає: Бетговена Тріо Оп. 11 для клярнету, челя і фортепіяна; Фльорента Шміта Сонатіну у формі тріо Оп. 85; Вілліяма Маєра тріо „Святкування", оба твори для флейти, клярнету і фортепіяна, Ґаспара Кассадо Сонату для челя з фортепіяном.

Як завжди, програма включатиме й український твір, цим разом це буде Миколи Лисенка 2-га Рапсодія на українські народні теми, аранжована для клярнету з фортепіяном.

Протестують проти рішення суду у справі Б. Козія

Сан Хозе, Коста Ріка.— Совєтське пресове аґен ство ТАСС повідомило, що „костаріканський суд відхилив вимогу МЗС СССР про видачу радянським властям воєнного злочинця Богдана Козія, винного в нацистських злодіяннях під час Другої світової війни". ТАСС повідомляє, що розгляд справи вівся в селищі Аляхуєль, „сховищі для гітлерівського ката".

Далі ТАСС переповідає стару заялозену байку про те, що „радянськими слідчими органами встановлено, що Козій у 1942-44 роках на тимчасово окупованій території України служив поліцаєм і був активним учасником каральних акцій проти мирних жителів. Він особисто катував і вбивав ні в чому не винних людей, у тому ж числі жінок і дітей. У 1944 році при відступі фашистських військ Козій з метою уникнути відповідальности за вчинені ним тяжкі злочини втік разом з гітлерівцями в Західню Европу, а потім поселився в ЗСА. Не зважаючи на неспростовні обвинувальні матеріяли, що викривають Козія, американські власті не поспішали вживати заходів проти нацистського прихвостня й дали йому можливість спокійно сховатись. У 1985 році його було знайдено в Коста Ріці."

Далі, „Радянська Україна", орган Центрального Комітету комуністичної партії України, Верховної Ради і Ради Міністрів Української ССР, пише у числі газети з 1-го січня ц. р., що „у ноті МЗС СССР, переданій посольству Коста Ріки в Москві в березні 1986 року зверталась увага на відповідні міжнародно-правні положення, згідно з якими нацистські воєнні злочинці повинні передаватись для суду та покарання в країні на чїй території вони чинили злочини. Однак судові власті Аляхуєли розпорядилися по-своєму. Вердикт костаріканського судді зводиться до того, що Б. Козій нібито не може бути виданий, оскільки його злочини були вчинені більш як 25 років тому і повинні бути, мовляв, забуті за ,давністю'. „До того ж,—говориться далі у вироку судді,—злочини, у яких звинувачується Козія караються в країні, що вимагає його видачі, смертною карою."

Як і треба було сподіватися такий вирок свободолюбних костаріканців обурив до живого комуно-московських імперіялістів. Вони так і сказали, що, мовляв, відповідь Коста Ріки „не може задовільнити радянських людей, (КҐБ зокрема), які вимагають справедливої відплати для гітлерівського карателя". Московські пропаґандисти далі повідомляють, що „посольство СССР в Коста Ріці звернулось до відповідних судових органів з проханням про перегляд справи Козія. Генеральна прокуратура Коста Ріки також поставила вимогу оскаржити вирок суду Аяхуєли на тій підставі що рішення про караність давніх злочинів повинно прийматись відповідно до законів держави, яка вимагає видачі злочинця, а не тієї країни, де він переховується".

Вийшла нова брошура в серії „Тисячоліття"

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Фонд Катедр Українознавства (ФКУ) нещодавно опублікував статтю директора Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ), проф. Омеляна Пріцака, в серії брошур „Тисячоліття".

У книжчці „Про писання історії Київської Руси" англійською мовою проф. Пріцак розлядає трудні питання навколо вивчання „Повісти временних літ". „Повість", або Початковий літопис, є найважливішим джерелом для ранньої історії Руси-України. Називається він „Повістю временних літ" від початкового речення: „Се повість временних літ..."

„Повість временних літ" — найстарша збережена історична праця, написана на Русі, була складена в Києві, спочатку монахом Печерського монастиря, а опісля передредаґована Сильвестром, ігуменом Видубицького монастиря, у другому десятиріччі XII сторіччя з явно висловленою метою розповісти „відкіля пішла Руська земля", „хто вперше князював у Києві" та як постала руська християнська політична структура. „Повість" має неоцінену історичну вартість, бо дає основні хронологічні рамки та конкретні інформації для реконструкції ранньокиївської доби історії України. „Повість временних літ" є в багатьох випадках єдиним свідком осіб і епізодів, що формулювали розвиток української державности та культури. Трудноші створює викривання джерел літописця: пояснювання того, як формулював він свою хронологічну структуру; розуміння мотивації літописця у виборі і представлені матеріялу; а навіть встановлення самого тексту, оскільки найраніша копія походить з кінця XIV століття.

У центрі уваги своєї праці, яка була спочатку доповіддю на міжнародному симпозіюмі в Одензе, Данія, в листопаді 1983 року, проф. Пріцак поставив питання історичної правди в „Повісті временних літ", тобто подав перевірку метод, якими користувалися найдавніші українські іс-

(Закінчення на стор. 4)

ПОЯВИВСЯ ЗВІТ СЕНАТСЬКОЇ КОМІСІЇ

Ню Йорк. — У понеділок, 19-го січня, газета „Ню Йорк Таймс" надрукувала звіт сенатської комісії в справах розвідки про розслідування секретної достави зброї Іранові і фінансування за рахунок цієї достави антикомуністичних партизанів Нікараґуа.

Цей звіт не був призначений для публічного розголосу. Пресовий секретар комісії Дейвид Голлідей назвав факт передачі звіту газеті „безвідповідальним" і сказав, що окремі члени комісії не вважають доказаними деякі висновки, що містяться у звіті.

„Ню Йорк Таймс" пише, що звіт дає широку картину помилок і помилкових ходів Адміністрації Реґена в період між лютим 1985 року і листопадом 1986. Судячи зі звіту, Адміністрація порушила кілька законів і не дотримувалася прийнятих процедур проведення секретних операцій.

Отриманий газетою звіт дає змогу зробити такі висновки:

* Не знайдено „специфічних доказів" того, що президент Роналд Реґен знав про передачу антисандіністам грошей, одержаних від продажу зброї;
* Можливо про передачу антисандіністам 12 мільйонів долярів Р. Реґена повідомили усно, але про це нема доказів;
* Керівництво операцією зі сторони Адміністрації було слабим і її успіх постійно перебував під загрозою;
* Члени Ради Крайової Безпеки, які займалися операцією, не звертали уваги на поради керівників розвідки;
* Навіть керівники розвідки майже нічого не знали про іранських чинників, які брали участь в операції.

Газета відзначає, що коли 5-го січня члени комісії зібралися для обговорення долі звіту, вони критикували цей документ за „неповноту і можливі неточності". Тоді ж комісія проголосувала проти розголошення звіту.

Чинники Білого Дому настоювали однак, щоб звіт набув розголосу. На думку газети, вони настоювали тому, що, як видно зі звіту, Президент не знав про фінансування антисандіністів за рахунок грошей, одержаних за продаж зброї.

Покликаючись на неназваних членів комісії, демократів, „Ню Йорк Таймс" пише, що вони хотіли б затягнути процес розслідування секретних операцій якомога довше. Така затримка, як сподіваються демократи, позитивно вплине для них на хід президентської кампанії 1988 року, давши змогу Демократичній партії привести в Білий Дім свого кандидата.

Зміни на краще помітні також у Юґославії

Беоґрад, Юґославія. — Пресове аґентство Ройтерса інформує, що комуністичний уряд Юґославії почав більш толерантно ставитись до дисидентів і облегшив режим до інакомислячих осіб. Доказом такої зміни може послужити те, що теперішній режим зняв дозвіл для подорожування для найбільш відомого дисидента Мільована Джіласа і навіть дозволив йому виїхати на візиту за кордон, якщо він цього собі бажає.

М. Джілас не користувався такими „привілеями" від 1969 року. Тепер він отримав пашпорт „нормальної людини" і плянує поїхати до Лондону у Великобританії, щоб там відвідати свого сина Алєксія, який перебуває там в екзилі. Батько, якому минуло 75 років життя і який відсидів 10 років в юґославських тюрмах за свою дисидентську діяльність, був на протязі багатьох років цілковито ізольований від зовнішнього світу, а всі його прохання про видачу пашпорту були відкинені урядовими речниками.

На запитання кореспондентів М. Джілас заявив, що він покищо не може пояснити зміни, яка наступила недавно у відношенні до його особи, але його перестерегли, щоб він не займався за кордоном „антиюґославською аґітацією і пропаґандою" і не змушував уряду приймати проти нього драстичні потягнення. Він відповів, що „мій погляд на теперішню Юґославію і лад в ній є усім відомий і його повторяти не потрібно".

Очевидно, систему в Юґославії не можна порівнювати до системи в Совєтському Союзі чи навіть деяких сателітних країнах. Громадяни тієї країни користуються більшою свободою і більше їх відвідує кожного року закордонні країни.

Як відомо, М. Джілас був свого часу прибічником і найближчим дорадником диктатора Тіта, але попав в неласку в 1953 року. Тоді він опублікував в партійній газеті „Борба" статтю у якій висловив думку, що Юґославія здобула свою самостійність і незалежність і тому немає причини обмежувати права її громадян. Він домагався більшої демократизації режиму і пошанування прав людини. Після того його викинули з компартії і почали переслідувати. Після публікації за кордоном його книжки „Нова кляса" М. Джіласа заарештували і засудили на довгорічне ув'язнення.

Після звільнення, а також смерти Тіта М. Джілас відвідав Великобританію, З'єднані Стейти Америки і Австрію. Його другу книжку „Розмови зі Сталіном" дослівно розхоплювали за кордоном і в Юґославії.

У ВАШІНҐТОНІ НЕ ВІРЯТЬ В СОВЄТСЬКІ „МИРНІ" ІНІЦІЯТИВИ

Вашінґтон. — Не зважаючи на різні совєтські „мирні" пропозиції і заяви про відтягнення окупаційного війська з Афганістану та закінчення там шестирічної безвиглядної і коштовної війни, офіційні особи з Адміністрації президента Роналда Реґена не вірять у совєтські „мирні" ініціятиви і взагалі скептично розглядають коплекс полагодження афганських справ.

Як виглядає з перебігу подій антикомуністичні повстанці-мугаджедіни не прийняли запропонованого комуністичним урядом в Кабулі перемир'я і ведуть свої бойові акції далі. Взявши це до уваги Москва розвинула широку дипломатичну акцію в тій справі, вислала свою делеґацію на переговори з пакістанськими, дехто каже також з американськими урядовими чинниками в Ісламабаді, яку очолює заступник міністра закордонних справ Анатолій Ґ. Ковальов. Афганський лідер Наджіб заявив кореспондентам, що його уряд виступає у повній погодженості з СССР, який дав свою згоду поступово відтягати свої військові частини з Афганістану, але тільки тоді, як повстанці (в оригіналі мугаджедіни, або бандити) припинять боротьбу і погодяться на евентуальне створення коаліційного уряду, очевидно, такого, який буде сприємливий для Москви.

Асистент державного секретаря для азійських справ Майкел Г. Гармакост, який також перебуває тепер в Пакістані для окремих переговорів з тамошнім урядом, закінчив переговори і плянує скоро повернутися до Вашінґтону. У повідомленні американського речника нічого не сказано, чи Гармакост зустрічався з Ковальовим і чи взагалі відбулись якісь американсько-совєтські розмови на тему Афганістану. Дальші розмови в цій справі будуть продовжуватись між делеґаціями Пакістану і Афганістану в Женеві під наглядом представника Організації Об'єднаних Націй.

Неформально з Москви повідомили про погодженість дуже повільного відтягнення війська, якщо Пакістан погодиться замкнути афгансько-пакістанський кордон, пересилити втікачів у глиб країни, заборонити їм займатися військовими справами, заперестане перепачковувати зброю, амуніцію і військовий виряд для повстанців. Державний секретар Джордж Шулц також говорить про „місяці" повільного полагодження афганської проблеми.

Крім відтягнення окупаційного війська залишається відкритим одно з найважлиіших питань: який уряд повинен існувати в Кабулі і чи Москва настоюватиме на затримані комуністичних впливів чи погодиться на переведення вільних демократичних виборів під наглядом ОН. З практики відомо, що комуно-московська імперія в дуже виїмкових випадках, або перед силою поступається, а в загальному залишає за собою контролю захоплених теренів. В Афганістані тимбільше, бо вона втратила там понад 30,000 своїх вояків і більйони долярів на вдержання війська і зброю.

Офіційні особи у Вашінґтоні воліють не вмішуватись до внутрішніх справ в Афганістані і не впливати на повстанців-мугаджедінів щоб вони склали зброю після шестирічної кривавої війни. Ніхто також не вірить у функціональність коаліційного уряду сприємливого для Москви, на створення якого напевно не погодяться мугаджедіни.

В АМЕРИЦІ

ПРЕСОВИЙ СЕКРЕТАР Державного департаменту Чарлз Редман повідомив про переговори в Ню Йорку представників американської і монгольської місій при ООН про встановлення дипломатичних відносин між З'єднаними Стейтами Америки і Монголією. „Ми обговорюємо справу про нормалізацію відносин і маємо надію, що це обговорення приведе до встановлення дипломатичних відносин в найближчому часі", — сказав Ч. Редман. Американські урядові чинники давно зважують можливість відкриття в столиці Монголії Улан Баторі місії З'єднаних Стейтів. Вважають, що якщо вона буде відкрита, то її працівниками стануть дипломати, акредитовані в амбасадах ЗСА в Пекіні і Москві. Час від часу вони будуть приїжджати в Улан Батор. Не виключено, що в монгольській столиці будуть і постійні співробітники. Монголія є однією з шести країн, з якими З'єднані Стейти не мають дипломатичних відносин. Решта п'ять країн — це Албанія, В'єтнам, Іран, Лівія і Північна Корея.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР Джордж Шулц і негритянський пастор Джессі Джексон були головними ораторами на церемонії, присвяченій святкуванню дня народження борця за права негрів Мартіна Лютера Кінґа. Цей день відзначався у понеділок, 19-го січня, у всіх без виключення федеральних організаціях і в 36 стейтах. У Мериленді і Делавері свято відзначається 15-го січня, тобто саме в той день, коли народився Кінґ. В 12 стейтах місцеві власті не вважають за потрібне відзначати це свято. Як Дж. Шулц, так і Дж. Джексон віддали належне Кінґові. Вони осудили систему апартеїду в Південно-Африканській Республіці і, говорячи про вбивство в грудні в Ню Иорку негра, осудили „расистські прояви".

КРАЙОВА РАДА безпеки транспорту повідомила, що минулий рік був одним з найщасливіших в історії американського летунства. У порівнянні з 1985 роком, торік різко зменшилася кількість летунських катастроф. Великі літаки і пасажирські літаки середніх розмірів, які належать американським компаніям, взагалі не постраждали за весь минулий рік від будь-яких драматичних інцидентів. В 1986 році не сталося ні однієї летунської катастрофи багатомісного пасажирського літака. Різко зменшилася і кількість катастроф невеликих літаків місцевих ліній. Виступаючи на пресовій конференції в Ню Йорку, віцепрезидент Крайової ради безпеки транспорту Патриша Ґолдман сказала репортерам, що нема ніяких підстав для захоплень. „Відсутність інцидентів з американськими літаками в минулому році не ґарантує автоматично безпеки і на майбутнє", — підкреслила вона.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ оборони ЗСА Каспар Вайнберґер надрукував статтю в англійському журналі „Джейнс Діфенс Віклі", в якій пише про необхідність негайного зміцнення звичайних видів зброєнь в країнах НАТО. На думку К. Вайнберґера, жива сила, танки і літаки є не менш важливим стримуючим фактором, ніж нуклеарна зброя. Вайнберґер нагадав, що в складі армій НАТО є всього чотири з половиною мільйона військовослужбовців, тоді як країни Варшавського Пакту мають шість мільйонів осіб. На центральній ділянці кордону Варшавський Пакт має вдвічі більше танків, гелікоптерів і літаків, ніж НАТО. Крім того, зауважив Вайнберґер, СССР намагається зменшити технічне відставання від Заходу.

П. БЮКЕНЕН РОЗБИВАЄ АРҐУМЕНТИ А. РАЄНА

Клівленд. — В часописі „Плейн Ділер" з 4-го січня ц.р. надрукована стаття Патріка Бюкенена п. з. „Знайдено щілини у завершеній справі Раєна проти Дем'янюка", що є відповіддю на статтю поміщену в цьому ж часописі (28-го жовтня) Аллана Раєна. Останній закинув Бюкененові, що, мовляв, він нападає на „мотивацію і чесність Департаменту справедливости", що є „образою для державного судівництва і для громадян Америки", та що він цим створює труднощі і для Адміністрації президента Роналда Реґена.

У своїй відповіді П. Бюкенен пише: „Як на людину з судовою справою проти Дем'янюка — герметично закритою, — великий мисливець за нацистами, як виглядає, нервується. І має чого. Його ж бо репутація поставлена на п'ятирічних обвинуваченнях, які чим більше їх студіювати, стають все менше і менше достовірними".

Раєн доказував, що справа Дем'янюка розглядалася всебічно в федеральних судах і кожний суд погодився з обвинуваченням. Що є самозрозумілим, — писав Раєн, — бож інакше Іван Дем'янюк не був би перед судом в Ізраїлі, який рішатиме про його життя. „Раєн проте, — пише Бюкенен, - не згадав, що Дем'янюка ніколи не обвинувачували в тому, що він „Іван Ґрозний", садистичний наглядач в таборі в Треблінці; його не судили за воєнні злочини, він не був засуджений за звірства, у нього відібрано громадянство за фальсифікацію на проханні про візу..." І цей факт Раєн використовує для підкріплення своїх заключень. Чому б, мовляв, мав Дем'янюк фальшувати дані на аплікації, якби він був невинний у воєнних злочинах? — Проста відповідь, - пояснює Бюкенен, — Дем'янюк воював в армії ген. Власова проти Червоної армії, — тож його, без сумніву, репатріювали б до Сталіна, згідно з заключеною між тодішніми союзниками „Операцією Кілгол".

Бюкенен розбиває арґументи Раєна і щодо автентичности особистої виказки з табору Травнікі, яку совєти „знайшли" у своїх архівах. „Можливо, що тепер ми дізнаємося правду, — продовжує Бюкенен, — бо совєти, нарешті, передали оригінал виказки Дем'янюка ізраїльському судові. Але виринає нове питання: Чому ім'я Дем'янюка немає ні на списках табору в Травніках, ні на списку перенесених до Треблінки, які тепер має оборона.

Автор статті зупиняється далі на свідках проти Дем'янюка — Розенберґ, Епштайн, Чарний. Це саме Розенберґ був першим із тих, що уціліли з Треблінки, що з ряду світлин, представлених Ізраїлем, вибрав фотографію Дем'юнюка, як садиста-наглядача в тому таборі. Але цей же свідок в 1947 році свідчив, що Іван, оператор ґазової камери, був забитий під час повстання в таборі у серпні 1943 року. Обидва свідчення дані під присягою. Котре з них, запитує Бюкенен, відповідає правді?

Другий свідок заявив в Клівленді в 1981 році, що він сам бачив, як Іван Дем'янюк залізною рурою розбивав черепи. У своєму попередньому свідченні під присягою при кінці війни цей свідок Епштейн ніколи ні словом не згадував про ці

(Закінчення на стор. 3)

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

З уваги на свято Дня Незалежности у четвер, 22-го січня, це число „Свободи" появляться з датою п'ятниці, 23-го січня. У четвер, 22-го січня, Головна Канцелярія УНСоюзу і В-во „Свобода" будуть закриті. Наступне число „Свободи" друкуватиметься у п'ятницю з датою суботи, 24-го січня. — Ред.

У СВІТІ

ДЕРЖАВНА ПРОКУРАТУРА в Індії обвинуватила сікхів за вбивство шістьох осіб, включно з лідером Конґресової партії, тобто партії прем'єр-міністра Раджіва Ґанді, у провінції Пунджаб. Поліція зловила двох заговірників-вбивць, а за трьома ідуть розшуки. Одного сікха поліція застрелила під час того, як він намагався пограбувати банк.

АРХИЄПИСКОП Англіканської Церкви в Південно-Африканській Республіці Дезмонд Туту, повернувшись до Йоганнесбурґу із двохтижневої поїздки в Австралію, заявив на пресовій конференції, що у випадку, коли політику апартеїду не вдасться зліквідувати мирними способами, то його Церква буде підтримувати збройну боротьбу проти тих сил, які підтримують цю політику чи її здійснюють. „Збройна боротьба проти апартеїду оправдана", — каже архиєпископ Туту, який ще минулого року заявляв, що чорні мешканці ПАР будуть вітати совєтську армію, як армію, яка звільняє їх з довголітньої неволі. Західні політичні спостерігачі звертають увагу на це декілька нехристиянських порад негритянського „священика", який у своїй злобі дораджував чорним слугам підсипати своїм білим „панам" отруту до їжі. Уряд президента Пітера Боти покищо спокійно приглядається до революційних підбурювань архиєпископа Туту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Слідство у справі Ірану

Від листопада минулого року, коли один часопис в Ливані виявив, що Америка вислала транспорт зброї Іранові — ця справа стоїть у центрі уваги всього американського політичного світу. Пресова конференція, яку президент Реґен перевів перед Днем Подяки у Вашінґтоні у цій справі, не роз'яснила її, а ще затемнила, бо Президент зробив помилку: на настирливі й подекуди навіть ароґантні запити неприхильних йому журналістів він заперечив, наче би вислано Іранові зброю як викуп за схоплених у Ливані американських закладників. Він твердив, що вислано невеличкий транспорт для виявлення доброї волі, щоб нав'язати контакт з поміркованими колами іранської верхівки. З уваги на недугу 88-річного аятолли Хомейні, після якого можуть прийти до влади у тій великій і з геополітичного становища дуже важливої країні саме ті поміркованi люди, такі контакти виправдані.

Справа заплуталась і затемнилась, коли покликані перед сенатську Комісію для справи розвідки дорадник Президента у справах крайової безпеки Джан Пойнтдекстер (який в міжчасі зрікся свого становища) і його заступник підполковник морської піхоти удекорований численними медалями, Олівер Норт (що його в міжчасі Президент звільнив з його посту члена крайової безпеки) — відмовилися будь-що сказати, виправдавши свою мовчанку правом мовчати, яке дає підсудному 5-та точка Конституції. Директор Сі-Ай-Ей Вілліям Кейсі заперечив резолюціям секретаря справедливости Едвіна Міза, що їх Міз проголосив 25-го листопада минулого року, що гроші отримані від Ірану за доставлену зброю, пішли для протикомуністичних партизанів у Нікараґуа, популярно званих „контрас". Виявилося, що посередником у справі тієї зброї для Ірану був Ізраїль, всупереч офіційному запереченню ізраїльського уряду. Ті взаємосуперечні зізнання поруч із мовчанкою найбільш заанґажованих у цілій афері осіб створили нездорову атмосферу, яку використовують противники президента Реґена у кампанії проти нього — маючи на увазі, президентські вибори у наступному році. Названий вгорі директор Сі-Ай-Ей Кейсі страшенне схвильований цією справою дістав мозковий удар і нездібний для дальшого його переслухування.

Президент Реґен, вийшовши здоровим після операції, відмовився скласти будь-яку публічну заяву, яка була б чимось у роді самокритики й експіяції. Видно дехто з його дорадників радив йому зробити це для облегшення атмосфери. Реґен твердить, що він не зробив нічого злого і не має за що каятися. Йому не закидають продажу зброї Іранові, бо це лежить у засязі компетенції Президента. Нелеґальною є тільки висилка державних грошей для „контрас" в Нікараґуа, бо в цій справі була ухвала Конґресу, що Конґрес мусить дати спершу свою згоду для будь-якої подібної допомоги, що втручалась би у внутрішні справи Нікараґуа.

Але широковідомий поважний тижневий журнал „Таймс" з 19-го січня 1987 року твердить, що заплутана й засекречена справа американсько-іранських зв'язків вже почала з'ясовуватись. Стверджено, що контакти американських дипломатів із різними поміркованими діячами Ірану відбувались у різних столицях Европи вже від 1985 року. Знайдено теж записку, що її автором був підполковник Олівер Норт та яку за всією вірогідністю реферував Президентові Джан Пойнтдекстер, що єдиною можливістю видістати схоплених в Ірані американських закладників на волю є вислати Іранові зброю. Барбара Волтерс, міжнародної слави журналістка, відчитала на телевізійному показі розмову колишнього дорадника Президента у справах крайової безпеки Роберта МекФарлейна, який їздив у цій справі до Ірану. МекФарлейн покликувався на Президента, що той вимагає негайного звільнення всіх американських закладників, а не частинами. Є їх тепер ще в Ливані шість осіб. „Таймс" вірить Президентові, що він не знав, що гроші за зброю, вислану Іранові, підуть для „контрас" в Нікараґуа. Ті гроші ніби сам іранський уряд здепонував в одному швайцарському банку яка дальша доля тих мільйонів долярів, про це ще йде слідство.

Немає сумніву, що вся ця афера пошкодила популярності президента Реґена, якому закидають, що він 1)зламав свою давню заяву, що не буде вдаватися в переговори і торгувати з терористами і 2)що не був щирий у своїх публічних заявах засекречуючи стислу причин висланої зброї Іранові. Але знаючи настрої широких кіл американського суспільства на основі прецедентів, можна зважитись на передбачення, що коли б у недалекому часі вийшли на волю всі американські схоплені в'язні в Ливані, то президента Реґена будуть хвалити і прославляти, що йому вдалося це зробити — і вся іранська афера перестане бути пресовою сенсацією і заведуть надії ліберально-демократичних кіл, які прагнули „викінчити" Роналда Реґена.

Леонід Рудницький

ЧОРНОБИЛЬСЬКА ТРАГЕДІЯ У ЛІТЕРАТУРІ

Найважливішою подією минулого 1886 року була катастрофа у Чорнобилі. Назва цього українського містечка, про яке світ перед цим трагічним випадком нічого не знав, стала нагло широковідомою по всьому світі. Можна сподіватися, що саме слово „Чорнобиль" увійде в різні мови і буде записано у різних словниках як певне поняття з відповідною дефініцією. Про аварію у Чорнобилі будуть говорити, дискутувати та писати численні науковці, журналісти, публіцисти як і поети та письменники ще довго у майбутньому. Серйозна дискусія про трагедії у Чорнобилі щойно почалася. Ось при кінці минулого року появилася у Великобританії у видавництві „Обсервер" дуже поважна студія цієї катастрофи написана шістьома співпрацівниками цього журналу п. з. „Найгірший випадок у світі — Чорнобиль: Кінець нуклеарної мрії"(The Worst Accident in the World – Chernobyl: The End of the Nuclear by Nigel Hawkes, et al., Pan Books, London, 1986). Але ця „найгірша" трагедія світу, мабуть, ніколи не буде вповні зрозуміла, бо мимо „гласності" Ґорбачова, все що сталося у Чорнобилі не буде ніколи вповні оприлюднено. Трагедія у Чорнобилі залишить свої наслідки на всіх відтинках життя людини , включно з літературою. І саме цьому останньому, себто літературі, бажаємо тут присвятити ліська думок приглянувшись до повістей, що були написані під впливом чорнобильської катастрофи.

Маємо тут на увазі три повісті, що появилися у Західній Німеччині при кінці 1986 року, а саме: „Зоря Чорнобиль", авторства Юлії Вознесенської, еміґрантки-росіянки, яка живе у Мюнхені, „Подорож у променисте майбутнє", що її написав Райнер Ерлер, і „Невидима хмара" автор — Екергард Берніґгавзен.

Не маємо тут наміру детально проаналізовувати ці повісті, бо, правду кажучи, ні одна з них не заслуговує на серйозну аналізу. Бажаємо тільки звернути увагу на деякі факти пов'язані з появою тих творів і висловити кілька думок про феномен т. зв. „катастрофального роману".

Уже сама поява цих творів насуває питання: як можна було так швидко після цієї події написати повість про неї? Є це засадниче питання, на яке слід відповісти, бо відповідь на ньому включатиме певні спостереження про природу цих творів.

Вже тільки поверховий огляд повісти Вознесенської виказує, що авторка не завдала собі надто великого труду. Велика частина її книжки — це цитати з совєтських газет, а решта це звичайна реторика й „кіч" як це коментує німецький журналіст Клявс Модік у тижневику „Ді Цайт" (9-го січня 1987). Є це цілком наявна публіцистична спроба збити собі капітал з цієї великої трагедії під претекстом літературної творчости До речі, повість Вознесенської була оригінально написана російською мовою; переклад виготовила Гедді Прос-Верт, а видало її видавництво Ройтмана у Мюнхені.

Ерлера повість, з точки зору літературної вартости, недалеко втікла від повісти Вознесенської. Автор мабуть кінчав свій твір, коли сталася катастрофа у Чорнобилі й тому пов'язання твору з трагічною українською дійсністю тут тільки посереднє і неорганічне. Повість написана з перспективи жінки англійського журналіста, героя твору, який стає жертвою атомових маґнатів. Є це в найкращому випадку сенсаційна повість, ціллю якої є „пустити мороз поза шкіру" читачам. Промовляє вона до сучасного читача, який звик до телебачення, до „наукової фантастики" та до дешевих „тріллерів", які не мають жодної літературної вартости. До речі, з неї вже зроблено фільм, що й тільки потверджує нашу оцінку. „Подорож у променисте майбутнє" видрукувало видавництво Ґустаф Любке у Берґіш Ґладбах.

„Невидима хмара" Бернінггавзена, мабуть, була б не побачили світ, якби не трагедія у Чорнобилі. У передмові автор хвалиться, що події у світі спонукали його заміняти ролю „фантаста на хронікаря". До катастрофи у творі добавлено ще напад терористів на реактор, додано трохи „сексу" та пересіяно текст вульгарними описами смерти численних жертв аварії. Критик Модік пише, що ця повість „немає рівної у глибині свого несмаку".

Всі три згадані повісті можна назвати „катастрофальними романами", але не тому, що вони описують катастрофу, а радше тому, що вони написані катастрофально. Є це тривілізація величезної трагічної події, яка вказує на сумний стан сучасної літератури, а головно на брак смаку й самокритики деяких сучасних авторів. Цей сам сенсаціоналізм, який обумовляє величезну більшість статтей і

(Закінчення на стор. 4)

Юрій Р. Рибак

ЗОЛОТО ЗАВЖДИ ЗОЛОТОМ

Минулий 1986 рік записався особливо в аннали американської нумізматики, бо по яких 30-ох роках офіційно викарбовано пропам'ятні монети з нагоди сторіччя Статуї Свободи. До того ж державна минниця вийшла на ринок золота та срібла у зливках із надзвичайно популярними монетами, а саме: „Амерікен Іґл" у золоті та півдолярівка „Вокінґ Ліберті" у сріблі.

Популярність золотих монет заскочила навіть найбільших прихильників ідеї карбування власних американських. А тому, що в перших п'ятьох місяцях продано майже 900,000 одноунціових монет, від місяця жовтня м.р. минниця працює днем і ніччю. Монета „Іґл" появилась у різних величинах і меншу, що рівняється одній десятій унції, у перших доступних тижнях закуплено у числі понад 330.000 штук. У тому ж самому часі, як інформує про це Інститут золота — продаж американських золотих монет осягнула одну четвертину всього світового золота, що вжито попереднього 1985 року для карбування монет.

Присутність золотих монет на ринку ЗСА і можливість вільного закупу викликало конкуренцію. Коли ж появився „Амерікен Іґл" він здобув половину канадського „Мейпл Ліф", що став першуном у часі, коли з політичних причин заборонено імпорт африканського Круґеранда.

Нема сумніву, що популярність „Іґл" є великим позитивом, одначе його притемнює один неґатив, а це зріст винагороди за посередництво продавців та брокерів. І коли кошти закупу зачали зростати, тоді покупець знайшов дешевше джерело, яке його вдоволило. У висліді канадська золота монета поволі відзискує свою давню ринкову позицію.

Можна б сподіватись, що до популярности американських золотих монет у великій мірі причинились колекціонери як теж спекулянти, які чекають на вищі ціни у майбутньому. Але теж можна сподіватись, що поміж широкою публікою були і ті, що купили і купують монети як інвестицію, як надійний засіб, що у кожному часі, а головно у наглій потребі, стає у пригоді. І тут дійсність говорить сама за себе, бо для пересічної людини немає нумізматичної вартости, а тільки сам матеріял, себто золото, що не тратить вартости навіть у найменшій кількості. Золото існує тисячі років і переходить через перетоплення з однієї форми у другу, і служить поколінням від хвилини, коли людина освідомила собі значення цього шляхетного металу...А хто знає — може золото, що є у подружній обручці, було частиною імператорської корони?

Колись тільки багаті цікавились тим, щоб їхні гроші робили гроші. Нині на це звертають увагу і ті, що мають лиш ощадності. На це склалось багато у минулому. Ось згадаймо хоча б наглу високу ціну золота та дорогих металів, високу відсоткову стопу від капіталу ну і освідомлення пенсіонерів, що соціяльне забезпечення не розв'язує їхнього безжурного життя... Та прийшов час, що інфляційна вартість золота впала. Прийшов час коли лиш частинно опановано інфляцію, бо ціни головно різних услуг, зростають. Але і прийшов час, коли відсотки від капіталу на очах меншають при чому нова податкова реформа позбавляє давньої користи, бо хоча в першому етапі зменшує висоту податку, то у другому скасуванням відтягнень поширює основу податкової платности!...

Отже прийшов час, коли у кишені може залишиться менше гроша, а з тим кожний лишній цент набирає на вартості. Тому треба його десь примістити. І коли так подивитись на різні форми і можливості капіталовкладу, то за нього — в загальному отримується лише посвідку. А коли, не дай Боже, інвестиція заведе, тоді у руках остається тільки кусник паперу, вартість якого, як матеріялу, рівняється зерові. Тут риск великий...

Коли ж взяти золото, то воно завжди буде золотом, себто його субстанція не зміниться, а вартість залежатиме від економічної ситуації і завжди буде більша як зеро.. — Тут риск малий.. При розсудливому фінансовому плянуванні довіреним фахівцям, важне щоб риск розподілено так, що коли заведе один рід, другий прийде з допомогою. Тут теж приходиться абсолютний дохід посвятити меншому, однак певнішому. Ще можна тямити час, коли ціни йшли вгору і продавці, скажімо, діямантів не давали людині спати. Нині діяманти втратили свій блиск, бо не є приваблюючим засобом, що збагачує людей через ніч. Подібна доля зустріла і золото, коли ціна впала, одначе, до вищого рівня ніж на самому початку. Ціна нині на золото — майже стабільна, а його примінення у практиці — ширше від діямантів.

У кожному разі гроші можна друкувати, щери можна випускати, одначе золота не можна фабрикувати, а лише видобувати і воно знайшлось в обмеженій кількості. Нововидобуте золото зростає лише на один відсоток річно, під час коли індустрія забирає 70 відсотків, то що ж залишається на інші цілі?

Запевнення власної фінансової стабільности вимагає від людини присвятити час і на плянування інвестиції. так, але при тому добре залишити дещо місця і для золота, яке хоча не приносить відсотків, вміє примінитись до обставин, бо хоча по суттї має характер довготермінової інвестиції, можна її скоро і легко замінити на готівку.

З України про Україну

ВЕЧОРИ МОЛОДОЇ ПОЕЗІЇ

Шанувальники художнього слова вже давно полюбили „Літературні п'ятниці," які не один рік проводить київська книгарня „Поезія". Тут, у центрі столиці, в прекрасно оформленій залі, поети зустрічаються з своїми читачами, відбуваються цікаві розмови про літературу, мистецтво. Недавно в традиційних „літературних п'ятницях" з'явилася нова, особлива барва — молодість. Київська організація Спілки письменників України, Республіканський будинок учителя відкрили цикл вечорів молодої поезії. Веде ці вечори поет Борис Олійник. На одному з чергових вечорів свої вірші прочитали молоді поети Валерій Герасимчук, Оксана Забужко, Станіслав Чернілевський. Вони є авторами перших книжок, але їх вірші вже добре відомі в Україні.

ДВАДЦЯТИРІЧЧЯ ДЕНДРАРІЮ

Дендрарій Надвірнянського лісокомбінату Івано-Франківської области відзначив своє 20-річчя. Він став одним з найгарніших куточків Карпат. Тут на 107-гектарній площі акліматизовано понад 300 дерев і чагарників. Добре почувають себе в дендрарії екзоти Північної Америки, Японії, Африки. У теплиці тягнуться до сонця новосели Карпат: маленька горобина скандинавська, тис ягідний, що занесений до Червоної книги рідкісних рослин, інші представники фльори нашої плянети.

НАЙБІЛЬША В ОБЛАСТІ

У Полтаві почалося будівництво найбільшої в області бібліотеки, розрахованої на 800,000 томів. Це буде п'ятиповерхове приміщення з великим книгосховищем, універсальною читальною та лекційною залями, кімнатами для прослуховування грамофонних записів, гурткової роботи читачів, гри на музичних інструментах тощо. Бібліотека буде обладнана модерними технічними засобами, спеціяльною та звукозаписуючою апаратурою. Біда тільки, що тираж публікованих в Україні книжок постійно спадає, отже й полиці нової бібліотеки світитимуть пусткою, або заповнятимуться російськими виданнями.

ВИСОКА ВІДЗНАКА

Українська література має традиції перекладу творів давньогрецьких і римських авторів. Та й саме виникнення новітньої української літератури пов'язане з іменем Верґілійової „Енеїди", так майстерно „перелицьованої" Іваном Котляревським, що замість перекладу чи переспіву на українському ґрунті постав твір з національним кольоритом – своєрідна енциклопедія народного побуту, звичаїв, обрядів. До античної спадщини зверталося чимало наших майстрів пера. Згадати хоча б львівського перекладача з давньогрецької та латинської Андрія Содомору. Його переклад комедії Менандра „Відлюдник" був узагалі першим перекладом у Совєтському Союзі цього твору давньогрецького драматурга. З цього твору й почалася перекладацька діяльність тоді ще студента Львівського університету А. Содомори. Він переклав комедії Арістофана, драми Софокля, твори Горація, „Метаморфози" Овідія. За окремі книжкові видання двох останніх авторів та за переклади поезії Катулля А. Содоморі присуджено премію ім. Максима Рильського.

ВИНОГРАД ... У ПОРОШКУ

Спеціялісти науково-дослідного інституту винограду і продуктів його переробки представили вироби з сортів винограду, виведених на дослідних ділянках інституту в Криму. Серед виробів-новинок є виноградний порошок, який зберігає всі цілющі властивості винограду. Запашний напій з нього можна приготувати за кілька секунд. Багатьох цікавить і виноградний мед, на виробництво якого йдуть високопоживні сорти винограду „Ювілейний", „Антей", „Первенець". Прекрасні смакові якості цього продукту, високу оцінку дають йому медики. Коли таким медом заливають свіжий виноград, він довго не псується.

ШЕВЧЕНКІВ ДУБ

Майже в кожній області України є дерева, що під ними, як твердять леґенди, спочивали з військом Богдан Хмельницький, Іван Богун, Максим Кривоніс, Устим Кармелюк. Біля багатьох таких дубів-пам'яток встановлено пропам'ятні плити, охоронні знаки. Не один десяток дубів увічнює безсмертну пам'ять про Великого Кобзаря. Зокрема, розлогий велет, якого в народі називають „дубом Тараса Шевченка," росте на березі Дніпра в Прохоровці. Тут геніяльний поет зустрічався з вченим і першим ректором Київського університету Михайлом Максимовичем. Дерева-пам'ятки, пов'язані з життям Т. Шевченка, є в Київській, Чернігівській, Житомирській та інших областях.

Анна Власенко-Бойцун

22-ГО СІЧНЯ ОЧИМА ОЧЕВИДЦІВ

I.

Живи, Україно, живи для краси,
Для сили, для правди, для волі!
Шуми, Україно, як рідні ліси,
Як вітер в широкому полі!

(Олександер Олесь)

Олександер Олесь був очевидцем і учасником найрадісніших історичних днів у столиці України, в золотоверхому Києві: 22 січня 1918-го року, коли то проголошено самостійність Української Народної Республіки та 22 січня 1919 року, коли вже вибрано цей самий день для проголошення Соборности усіх українських земель, тобто злуки УНР з ЗУНР-ою, що складалась з Галичини, Буковини і Закарпаття.

Обі дати стали темою кількох його поезій і віддзеркалюють, мабуть, найвище щастя, одушевлення і радість тих українців, які мали привілей бути свідками відродження і творення нашої вільної держави, але даймо слово ліричному Олесеві:

Яка краса: відродження країни!
Ще рік, ще день назад тут нісся плач рабів.
Мовчали десь святі під попелом руїни
І журно дзвін старий по-мертвому гудів.

Коли відкільсь взялася міць шалена, як буря все живе схопила, пройняла!
І ось дивись — замаяли знамена
І гимн звитяг співа невільна сторона!

Четвертий універсал є золотим лучивом на ланцюгу української історії і дорівнює таким подіям як хрищення України, як коронація галицького князя Данила Романовича, чи як в'їзд гетьмана Богдана Хмельницького до Києва, тому кожний українець повинен пам'ятати одне найважливіше речення цього універсалу:

„Від нині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від нікого незалежного, Вільною, Суверенною Державою українського народу".

Столиця вітала волю з ентузіязмом. Поети складали поезії пісні, що змалювали радість країни, із яких, мабуть, найкраща пісня:

Засяло сонце золоте!
Народ збудивсь зі сну
І все повстало, що живе
Країну боронить свою!...

Дізнавшись про Четвертий Універсал, большевицький уряд в Москві послав до Києва вишколений полк матросів, щоб опанувати столицю України.

Боронити Київ вийшов тільки помічний студентський курінь під проводом сотника Омельченка, який почав нерівний і трагічний бій під Крутами, що його змалював поет Володимир Янів (довголітній ректор УВУ в Мюнхені) в 30-их роках так:

Падуть німі, зітхань не чути,
Не знане їм терпіння, жах.
Хто переможе — чи ж збагнути,
Бо лицарів абсурду трупом
Є мощений до Крутів шлях.
Вже знемагали, сил не стало,
Та дальше морем лилась кров.
„Їх так багато, нас — так мало!"
(Розпукою в душі кричало)
І дальше бій нерівний йшов.

П'янила ниви кров їх чиста,
Звершилося: вже бій втихав.
І впали всі, героїв триста,
Останніх смілих гнів садиста
В полоні всіх закатував!

І впали всі, і не спинили
Нового наїзду варвар,
Та всі лягли, а не спочили,
Добули славу й нам лишили
Безсмертний взір: геройський чар!

Поет Євген Маланюк також написав, що „саме від Крут не тільки психологічно але й хронологічно починається тип новітнього українця-лицаря абсурду".

Крутянська трагедія вплинула також на те, що заплановано повстання проти гетьмана Скоропадського який, хоч і був козацького й гетьманського роду, підписав військовий договір з білими москалями проти большевиків. Повстання те описує д-р Осип Назарук, Січовий стрілець, галичанин у своїх спогадах „Рік на великій Україні", що були вперше видані у 1920 році у Відні:

„Щодо самого повстання, то воно було дуже могутнє, просто імпозантне: зривалося як пожежа навіть у несподіваних місцях і було масове. Піднялася якась елементарна, або як на Україні кажуть „стихійна" мобілізація, в якій були навіть якісь проблески національного почування, що я як галичанин цінив передовсім" (ст. 23).

„Маси українських повстанців напливали зі всіх боків так скоро, що штаб Директорії втратив евіденцію щодо їх числа... Бісик і Домарадський (Січові стрільці), які почали організувати напливаючих селян і залізницею висилали їх через Хвастів на Київ рахували поки зовсім захрипли і вибилися зі сил... (ст. 25). Пізніше старшина Бісик, запитаний о число ,відповів, що й він утратив вкінці евіденцію, але думає, що разом з Домарадським міг зорганізувати понад 20 тисяч селян ,поділив їх на сотні і повизначував їм командантів; деякі села прислали вже готові сотні з власними командантами і підстаршинами. Це було для Домарадського і Бісика дуже вигідне, бо вони вже навіть простих стрільців іменували сотниками"
(ст. 26). Осип Назарук. „Рік на Великій Україні" спомини з української, революції. Видання „Українського прапора", Відень, 1920.

Закінчення буде.

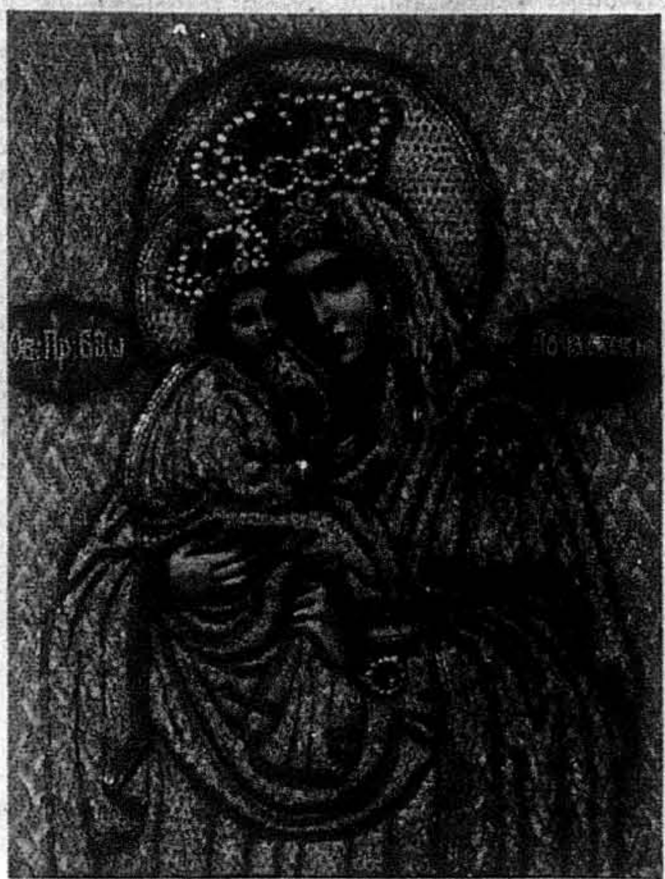
Ілюстративні видання до Ювілею Тисячоліття

Вже близький ювілей Тисячоліття Хрищення Руси-України і все зростаюче у зв'язку з ним зацікавлення широких кіл українського громадянства історією, культурою і мистецтвом України тих часів обумовили цілий ряд видань, присвячених цій темі. Поруч книг, насвітлюючих причини і обставини цієї величавої історичної дати, вийшли і видання, присвячені опису культурного життя тих часів, архітектури, будівництва церков, іконопису в ранній період прийняття християнства і в наступні століття та їх впливу на дальші покоління українського народу.

Таким цінним ілюстративним матеріялом є дві серії карток, присвячених тисячоліттю, що їх видало у Клівленді, Огайо, видавництво „Хвилі Дністра”, яке провадить Василь Ільчишин. Перша серія з 12-ох карток висвітлює українську церковну ахітектуру XI-XYIII століть. Картки двокольорові у виконанні мист ця Юрія Мошинського.

Починається серія зображенням Собору св. Софії, величного пам'ятника, що його побудував князь Ярослав Мудрий, син христителя України князя Володими ра Великого. Цей храм уособлює велич і могутність тодішньої княжої держави. Його мозаїки, фрески і стінопис являють собою найбільше досягнення мистецтва Східньої Европи тих часів. Розпочатий будівництвом у 937 році він зберігся і дотепер.

На другій картці — катедра Спаса в Чернігові, молодший сучасник київської св. Софії. Побудував її інший син князя Володимира, Мстислав Відважний з Тьмуторокані. Дальша картка зображає Михайлівський Золотоверхний Собор у Києві, славний своїми мистецькими мозаїками і фресками, праці тогочасного визначного мистця ченця Алімпія, побудований у 1108-1113 роках. На наступній картці показана катедра Успіння Пресвятої Богородиці, побудована у романському стилі за князя Мстислава Ізяславича в 1160 році і є найціннішою пам'яткою архітектури на Волині, хоч і зазнала кількох переробок та реставрацій у наслідок пожеж і руйнувань. Далі слідує церква св. Параскевії при П'ятницькому манастирі в Чернігові, споруджена на переломі XII і XIII віків, і являє собою одну з численних пам'яток староукраїнського будівництва, за нею — церква св. Покрови в Сутківцях над річкою Ушицею, це найстарша мурована церковна будова на західньому Поділлі з XV століття; потім Волоська, або Братська церква у Львові, збудована в 1598-1630 роках з тесаного каменя з дзвіницею Корнякта, деревяна церква Воздвиження Чесного Хреста в Дрогобичі, споруджена перед 1636 роком, видатний пам'ятник дерев'яного будівництва, Іллінська або Богданова церква в Суботові, яку спорудив гетьман Богдан Хмельницький в 1653 році і був згодом у ній похований, як і перед тим його син Тиміш. Церква Всіх Святих над Економічною брамою Києво-Печерської Лаври, збудована в 1698 році за гетьмана Мазепи є величним пам'ятником пишного українського барокко, Собор св. Юра (1744-64), до якого приєднана митрополича палата і порталь у гармонійний комплекс, є найвизначнішою пам'яткою доби рококо всієї Східньої Европи, а для українців-символом їх глибокої побожности. Троїцький дерев'яний Собор у Новоселиці над річкою Самарою побудований в 1773-79 і перебудований в 1888 році є вершиною українського дерев'яного будівнцтва і втіленням естетичних смаків Запорізького козацтва.

Чудотворча Почаївська Богородиця.

Богородиця „У скорботі й радості”.

Вдало підібрані найголовніші пам'ятники церковної архітектури, що носять на собі відб:.іки впливів і стилево відображають і давні грецькі та охрідські храми, і могутнє козацьке барокко, і ніжне рококо (на жаль, відсутній славний Собор св. Андрія Первозванного в Києві) являють собою цінну колекцію для любителів і для дослідників, тим більше, що деякі з поданих храмів, як київський Михайлівський манастир, уже не існують.

Друга серія карток присвячена іконографії XYIII і XIX століть на Україні. У противагу до попередньої серії всі її 12 карток різнокольорові. Вони взяті з колекції Ольги Канус Альвіно та Ігоря Шонка. На них відображені різні ікони: Христос Спаситель (срібні шати) XIX ст. Чудотворна Почаївська Богаматір (золоті шати) Волинь, Покров Пресвятої Богородиці XVIII ст. барокко, Київ, Покров Пресвятої Богородиці XIX ст. Київ, Богородиця з Ісусом (срібні шати) пензля Володимира Боровиковського, „Знамення” Богоматір з Ісусом, XIX ст. Київ. „Знамення” Богородиця з Ісусом, XIX ст., Київ. Чернігівська Богородиця XIX ст. „Достойна Єсть”. Богородиця з Ісусом, XIX ст. срібні шати, Київ. Богородиця і Святі, XIX ст. Волинь, Богородиця. Дванадцять Празників, XIX ст. Галичина. Богородиця „У скорботі і радості” XIX ст.

Технічне виконання всіх репродукцій дуже добре. Майже на всіх з них показана Богоматір у різних обставинах і вони немов відображають любов і пошану до Неї всього українського народу.

Видання обох серій карток — пам'ятників церковної архітектури і іконографії — має велике значення. Воно допомагає наочно познайомитись з початком і дальшим розвитком будівництва храмів на Україні від самого початку християнства, простежити еволюцію стилів і іноземних впливів, а ікони та гагіографічні образи — з процесом розвитку нашого Богопочитання та загальним ходом релігійно-церковного життя. Ці картки можуть бути використані для колекції і збірок, як ілюстративний матеріял для викладів на лекціях з історії Церкви та культури і митецтва, а також для святочних поздоровлень на Різдво і Великдень, не кажучи вже, яку велику позитивну ролю відіграють вони у зв'язку з Ювілеєм Тисячоліття.

Всі особи, бажаючі мати ці унікальні видання, можуть придбати їх в усіх українських крамницях або безпосередньо у видавця:

Dnister Co.
2399 West 11th Street
Cleveland, Ohio 44113

Перша серія, що зображує церкви, коштує у продажі 3,50 дол (12 карток), а друга серія, де подані різноманітні ікони (також 12 карток) 7 дол. за пачку. Долучити кошти пересилки одного дол.

Проф. Юрій Григоріїв

П. Бюкенен...

(Закінчення зі стор. 1)

епізоди, не згадував „Івана Ґрозного”, — ніколи не згадав взагалі будь-якого „Івана” з часів Треблінки. Торкаючись свідчень проти Федоренка в 1978 році, Бюкенен пригадує, як фльоридський суддя дискваліфікував цих „свідків”.

„Це ж ці самі жінки і чоловіки — є важливими обвинувачувачами в судовій справі проти Дем'янюка в Ізраїлі”. Він підкреслює, що та сама мала групка свідчить проти обвинувачених у воєнних злочинах, справа за справою ось уже 20 років. Ці ж „професійні” свідки, які заперечували самі себе, заперечували в пізніших своїх свідченнях свої попередні, зроблені після знищення табору (Треблінки) в 1943 році.

Ще один приклад наводить Бюкенен — Франка Валюса, якого було повністю оправдано. Проте 11 „свідків” дали під присягою фальшиві свідчення, які знищили і довели до банкрутства людину (Валюса). Ці свідки ніколи не були покарані ані морально, ані легально.

А світлини, про які згадує Раєн і які зібрали ізраїльтяни?

„Ось переді мною копії цих восьми фотографій. Фотографії Дем'янюка і Федоренка — подвійного розміру, ніж решта, вони чіткі, виразні, в той час, як решта світлин несфокусовані або невиразні”. Ці фотографії дискваліфікував суд у Фльориді.

Бюкенен пише, що він, перечитавши багато первісних джерел про табір смерти, включно з „Роком у Треблінці” Янкеля Вєрніка, післявоєнні заяви Розенберга і Епштайна, „Табір смерти Треблінка”, документальні матеріяли, Александра Доната, які включають інформації з першої руки і звіт шістьох в'язнів-жидів, що врятувалися, включно з Вєрніком. „Всі ці розповіді мають один важливий спільний пункт: ні в одному з них навіть згадки нема про „Івана Ґрозного”. Ні в одному. Тільки два з них згадують про наглядача в таборі „Івана”, це — Розенберг, який присягнув в 1947 році, що „Іван” був забитий в повстанні, а Вєрнік, який втік з Треблінки, про долю „Івана” не знав. (Вєрнік помер в 1972 році)”.

„Чи взагалі існував „Іван Ґрозний?” — запитує Бюкенен.

На його думку, „Івана Ґрозного” скомпоновано з Івана, оператора газової камери, про якого згадував Вєрнік („неймовірно брутальної особи”, „садистичного велетня”, описаного Джан Франсуа Коен-Штайнер „Треблінка”, 1966), який або загинув під час серпневого повстання, або зник в Балканах разом з іншими нацистами з табору смерти.

„Друга половина цієї 'суміші', мені здається, — це німець, нацист, людина середнього віку, ветеран гітлерівської евтаназії, якого Александер Донат описує як індивідуальність вибухового характеру, брутального і безоглядного кар'єриста під ім'ям Крістіан Вірт, якого прозвали в таборі 'Христіяном Ґрозним'. Його забили партизани 1944 року біля Трієсту”.

Закінчуючи статтю П. Бюкенен зробив перегляд т.зв. „завершеної справи Раєна”.

Він пише: „Москва була фактично силоміць змушена випродукувати єдиний документальний доказ проти Дем'янюка — виказку, автентичність якої має бути ще повністю устійнена. Притиснуті компетентним адвокатом в Форт Лодердейлі (що не сталося в Клівленді) свідки проти Дем'янюка почали збиватися, заперечувати самі себе. Польський уряд не дозволяє адвокатові Дем'янюка відвідати людей, що живуть біля Треблінки, свідчення яких, що Іван в 1943 році був вдвічі старший за Дем'янюка і багато більший від нього — могли б регабілітувати обвинуваченого. Ізраїль тримав Дем'янюка шість місяців перед врученням йому обвинувачення. Ось яка це, 'завершена справа' ”.

„Слово за Вами, пане Раєн”, — закінчив свою відповідь Патрик Бюкенен.

„ЩЕ НЕ БУЛО випадку, щоб грабіжник банку сам прийшов на поліцію, щоб погрітися”, — заявив командант поліції у маленькому містечку у Швайцарії, який розповів кореспондентам цікаву пригоду в подробицях. На поліцію, — заявив поліціянт, потелефонував Рене Блюм і заявив, що він замерзає від холоду і вмирає з голоду. Поліційний автомобіль привіз Блюма на станицю, де його нагодували і напоїли. Але один з поліціянтів завважив, що усі кишені Блюма страшенно роздуті, чимсь випхані. „Коли ми почали випорожнювати усі сховки в одягу то нарахували 118,000 долярів готівкою”, — заявив речник поліції. Очевидно, тоді Блюм признався, що він з товаришем пограбували банк і поділились „здобутком”. Поліція тепер розшукує за другою „половиною” майна і за „товаришем” Блюма.

ПОВІДОМЛЕННЯ ЕКЗЕКУТИВИ ЗУАДК

Екзекутива ЗУАДК повідомляє українське громадянство, що представники цієї установи для офіційного контакту з нашими релігійними й світськими інституціями в ЗСА і на інших поселеннях є тільки члени керівних органів, або делегати з окремим письмом уповноваженням, підписаним головою та секретарем ЗУАДК.

В ПАМ'ЯТЬ МОЄЇ НАЙДОРОЖЧОЇ МАМИ
св. п. ОЛЕНИ КАЧОРОВСЬКОЇ
на потреби школи св. Юра в Ню Йорку 100.00 дол. жертвує
доня — МИРОСЛАВА КЕБАЛО

В ДВАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Дорогого Мужа, Батька і Дідуня блаженної пам'яти
пластуна сен. ПЕТРА ВЕПРИКА
жертвую на українські сироти в Бразилії $200.00.
дружина — ПАВЛИНА ВЕПРИК

7-ий КУРІНЬ УПС
ім. АНДРІЯ ВОЙНАРОВСЬКОГО

з великим жалем сповіщає Пластовому Братству й Українській Громаді, що дня 13-го січня 1987 року у Джемсвіл, Н. Й. на 88-му році багатого в добрі діла життя відійшов на Вічну Ватру

сл. п. Друг ПРОМЕТЕЙ
пластун сеніор керівництва
Д-р мед. ІЛЯРІЙ МИКОЛА ДОМБЧЕВСЬКИЙ

бувший член першого пластового гуртка основаного в 1911 році при Філії Академічної Гімназії у Львові, невтомний пластовий працівник як виховник, організатор пластових груп, провідник ОП УПС, станичний, член КПС, член ГБ УПС, — основник, перший курінний, батько й почесний член 7-го Куреня УПС ім. А. Войнаровського, — відзначений найвищим пластовим орденом св. Юрія в золоті.

Опечаленій Дружині, Дорогій курінній Подрузі Сплюшці, Доні з Чоловіком, Унукам і всій Достойній Родині, складає Курінь Покійного вислови глибокого спочуття.

•

Курінь Войнарівці започатковує плетення нев'янучого вінка у пам'ять свого Курінного Батька датком 200 дол. на дорогий Йому Фонд Сірого Лева й закликає Друзів Пластунів допомогти його сплести.

Ділимося болючою вісткою, що в неділю, 18-го січня 1987 р. в Ню Йорку після довгої недуги, відійшов від нас у Вічність на 77-му році життя
наш Найдорожчий БАТЬКО І ДІДО

бл. п.
МИХАЙЛО МИЦАК
уроджений в Жукотині, Україна

ПАРАСТАС буде відправлений в середу, 21-го січня 1987 р., в год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Петра Яреми 129 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОН в четвер, 22-го січня 1987 р. в год. 10-ій ранку з цього ж заведення до церкви св. Юра, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

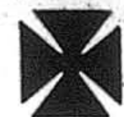
Горем прибиті:

Сини —
ЮРІЙ з дружиною ГАНДЗЕЮ з САВИЦЬКИХ
ВОЛОДИМИР
АНДРІЙ

Доньки —
МАРІЙКА ҐРІР з чоловіком РОБЕРТОМ і дітьми ВАНЕСОЮ, МИКОЛОЮ І АЛИСОН
ЛІДА та ближча і дальша родина в Америці й Україні.

•

Замість квітів проситься складати пожертви на Український Музей в Ню Йорку.

Ділимося сумною вісткою з членством ОУН та українською громадою, що в четвер, 25-го грудня 1986 р. в Дітройті помер на розрив серця на 60-му році життя

сл. п.
ЯРОСЛАВ СТАСИК

член Організації Українських Націоналістів, ще з Рідних Земель, член Теренового Проводу ОУН в ЗСА, член Екзекутиви СКР ІСНО, член ЦУ ОДВУ, 1-ий заст. голови Крайового Комітету Українського Визвольного Фонду в ЗСА, та видатний діяч інших Організацій.

Похоронено Покійного 29-го грудня 1986 року в Дітройті, Міш.

Дружину і дітей Покійного просимо прийняти щирі вислови співчуття.

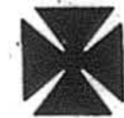
ТЕРЕНОВИЙ ПРОВІД ОУН в ЗСА

•

Замість квітів на могилу проситься складати пожертви на Залізний Фонд ОУН

СВІТОВА КООРДИНАЦІЙНА РАДА ІСНО

сповіщає з глибоким і болючим сумом все членство системи ІСНО та українське громадянство, що в четвер, дня 25-го грудня 1986 р. на 60-му році трудолюбивого життя відійшов несподівано у Вічність

сл. п.
ЯРОСЛАВ СТАСИК

член Екзекутиви Світової Координаційної Ради ІСНО, член Організації Українських Націоналістів, член Центральної Управи Організації Державного Відродження України в ЗСА, член Президії Крайового Комітету Українського Визвольного Фонду в ЗСА, провідний діяч на робітничому відтинку та активний член багатьох інших організацій.

Покійний народився 5-го листопада 1926 р. в Рихтичах, Дрогобицького повіту.

ПАНАХИДА була відправлена в неділю, 28-го грудня 1986 р. в похоронному заведенні Бугай в Гемтремку, Міш.

Похоронні відправи відбулися в понеділок, 29-го грудня 1986 р. з української католицької церкви Непорочного Зачаття в Гемтремку, а відтак похоронено Покійного на місцевому цвинтарі Interment Resurrection в Дітройті, Міш., ЗСА.

•

Дружині, синам і дочці висловлюємо наші найщиріші співчуття.

ПРЕЗИДІЯ СКР ІСНО

Замість квітів на могилу проситься складати пожертви на Дослідну Фундацію ім. О. Ольжича.

СОВЄТСЬКИЙ АМБАСАДОР у ЗСА Юрій Дубінін і троє його асистентів побували на прем'єрі вистави „Знедолені" за романом Віктора Гюґо, поставленій бродвейською трупою у вашінґтонському центрі ім. Кеннеді. Коли у виставі революціонери, розмахуючи червоними прапорами, почали відбивати атаку урядових військ, совєтські гості встали і почали аплодувати. На запитання одного з американців, як йому подобалася вистава, Ю. Дубінін відповів з широкою усмішкою на обличчі: „Чудово! Прекрасна вистава!".

50-літній ювілей супружнього життя П. і І. Мищуків

Параня і Іван Мищуки

Вже так увійшло у нас у звичку святкувати різні річниці, з будь-якої нагоди, а до важливої зараховуємо річницю подружжя.

В суботу, 27-го листопада 1986 року, українська громада Маямі й околиці відзначила 50-літній ювілей спільного життя панства Парані й Івана Мищуків. Комітет цього свята очолив Михайло Яремко, та який доклав багато труду, щоб цей важливий день для ювілятів залишився надовго у їхній пам'яті.

В пополудневих годинах приятелі і знайомі численно заповнили церкву Успенія Св. Богородиці в Маямі. При вході до церкви за традиційним українським звичаєм, дружка Марія Венґльовська і дружба Михайло Курман удекорували ювілятів весільним корсажем. Отець Богдан Скасків провів присягу шлюбних обітів, а відтак весільний похід увійшов до церковної залі, де при вході зустріли „молоду" пару старости, вітаючи їх традиційним короваєм, складаючи побажання. За весільним столом засіли: ювіляти із донечкою Петрусею, о. парох Стефан Зарічний, о. Богдан Скасків та представники організацій, яких ювіляти є членами.

Після смачного обіду, який приготовили члени комітету під керівництвом знаменитого кухаря П. Штиґи, староста М. Яремко покликав охочих до привітів і побажань, які склали: голова Українсько-Американської Кредитівки Роман Венґльовський, диригент Українського Національного Хору Мирон Івашко, голова організації старших віком Микола Ракуш, голова церковного хору — Н. Тараска, Надія Мудрейко і Роман Балабан.

Великою несподіванкою для ювілятів була присутність гостя Максима Фалендіс із Шаламант, Н. Дж. довголітнього товариша ювілята Івана, який з артистичним хистом навесело згадав минулі, безжурні моменти молодих літ. Для продовження веселої програми Н. Мудрейко прочитала вірш власного авторства про перебіг життя ювілятів, починаючи від їхнього весілля ще вдома, в Україні, аж до часу 50-го ювілею.

Відспіванням „Многая літа" закінчено гостину, з якої, напевно, наші дорогі ювіляти і гості вдоволені роз'їхались домів.

Присутній

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ В ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н.Дж. — Український Конґресовий Комітет Америки, Відділ Пассейк-Берґен повіт, влаштовує святочне відзначення роковин державности і соборности України, яке відбудеться в неділю, 25-го січня 1987 року, о год. 5-ій по полудні, тут в Українській Централі. В програмі: святочна доповідь д-р Л. Лозинської-Кий, виступ оперового співака Андрія Добрянського, піяністки Лариси Крупи і рецитаторки С. Назаревич-Юзенів.

ТРЕТІЙ УНІВЕРСАЛ 1917 РОКУ

У передовій „Вірмо що це прийде" ...(„Свобода", ч. 13 з 21-го січня ц.р.) треба читати: „Третій універсал з дати 7-го листопада 1917 року заговорив уже про". — Ред.

Вийшла ...

(Закінчення зі стор. 1)

торики. Тут ідеться не тільки про їх знання самих джерел, але про критерії підбору проблем та даних, що в результаті дають вклад у світогляд тодішних українських інтелектуальних еліт. Проф. Пріцак присвятив уже кілька статтей та частину своєї монографії „Походження Руси" (по-англійськи) цим хвилюючим питанням.

Ця книжечка є стислим підсумком його досліджень і висновків. Ціна — 3 доляри. Її можна набути в ФКУ, 1583 Massachusett Ave., Cambridge, Mass. 02138.

ІНДІЙСЬКА РОЗВІДКА і працівники державної служби безпеки перевели вдалий експеримент захоплення літака, який летів з Ню Делі до Бомбею. В дорозі „сікхи" захопили літак, наказали пілотам приземлитись в місті Орангабад, 650 миль від столиці. Після приземлення „терористи" викинули „тяжко поранену" жінку і вимагали від поліції один мільйон долярів викупу. Військо і поліція окружили літак і почались переговори. Все це пізніше показалось інспірованою „показухою", щоб перевірити готовість антитерористичних відділів поліції і війська, санітарних і антипожежних частин у випадку справжнього захоплення літака. Всі пасажири літака були працівниками державної служби безпеки, але про захоплення нічого не знала обслуга літака, ані керівники летовища в Орангабаді.

МІХАЇЛ БАРИШНІКОВ, відома зірка балету, який вибрав свободу в 1974 році і від того часу виступає в американських театрах, отримав несподівано запрошення від Большого театру в Москві виступити там. Директор Большого театру в Москві Юрій Ґріґоровіч заявив кореспондентам, що „Міша Баришніков буде виступати тут незабаром". Він запевнив журналістів, що ведуться переговори в цій справі, які напевно закінчаться успішно. Запитаний кореспондентами головний керівник М. Баришнікова Едґард Вінсент заявив, що Ю. Ґріґоровіч зустрічався з Баришніковим, але він, мовляв, не знає про що вони говорили. Якщо М. Баришніков прийме совєтське запрошення то це буде перший випадок, що Москва дозволила втікачеві виступити в Большому театрі.

Зустріч з письменницями й поетесами у Філядельфії

Цю літературну імпрезу влаштував 43-ій Відділ СУА 22-го листопада 1986 року в УКОЦентрі. Її відкрила заступниця голови Відділу Анастазія Жилава, а програму вела культурно-освітня референтка Людмила Чайківська. Доповідь на тему „Письменниці й українська література" виголосила д-р Лариса Онишкевич, літературознавець, колишній професор української літератури в Ратґерському університеті, яка працює як редактор консультант для різних фірм.

Д-р Л. Онишкевич поділилася думками про початки української літератури, про сучасний її стан, та про ролю, яку в ній відограють жінки письменниці. Вже 100 років тому ми мали письменниць. Перед ними були творчі тільки монахи. Першу книжку написала княжна Зоя на лікувальні теми. Прелеґентка згадала деяких ранніх письменниць — Марка Вовчка, Ганну Барвінок, Михайлину Рошкевич, Лесю Українку і Наталію Кобринську, яка хотіла підносити рівень жіноцтва через творення жіночих товариств, які обійняли ідею письменницьких гуртів. Сьогодні таких гуртів нема. Сьогодні багато еміґраційних письменниць виконують ще працю громадську, наприклад Людмила Коваленко, Леся Храплива. Багато з них пишуть і працюють, наприклад, Віра Вовк, Емма Андієвська. Слід згадати Наталену Королеву, Докію Гуменну, Наталію Лівицьку, Шумську. Українська література в Америці різнорідна. Письменниці пишуть з потреби власної і для громадської. Віра Вовк видала „Триптих" (перекладна література) з політичним заанґажованням. Однак, програмовість стягає літературу в низ. У нас є більше письменниць ніж поеток. Були колись драматурги, тепер їх бракує. Є англомовна українська література, але її небагато. Накінець Лариса Онишкевич дала перегляд письменниць у діяспорі.

Л. Чайківська попрохала до слова „наших мистців пера": Міру Гармаш, Оксану Керч, Анну Максимович і Марту Тарнавську. Хвилиною мовчанки вшановано пам'ять письменниці Марії Кузьмович-Головінської, яка недавно відійшла у вічність. Л. Чайківська розказала дещо з біографії письменниць.

Марія Кузьмович народилася 1904 року в селі Брюховичах, Галичина, і була шостою наймолодшою дитиною о. декана І. Кузьмовича і матері Теклі Левицької. Дружина о. митрата Василя Головінського, мати чатирьох дітей, суспільна діячка, довголітня голова Марійської Дружини при церкві Христа Царя у Філядельфії, членка 48-го Відділу СУА і член НТШ. Писати почала ще в гімназії, відома як католицька і бойківська письменниця. Її видані твори — це нариси, оповідання, спомини, сценічні картини. Залишила ще багато невиданих творів. Її оповідання „Мама з України" відзначене на літературному конкурсі письменників, який влаштували „Чортополохи", відчитала Надія Оранська.

Міра Гармаш народилася і виростала у Львові в родині літературознавця критика Володимира і вчительки Софії Дорошенків. Після закінчення гімназії у Львові студіювала на медичному факультеті Мюнхенського університету, у Філядельфії працювала в біохемічній і клітинній біофізичній ляболаторіях. Почала писати вже в 13 років життя. Її поезії, поеми, оповідання й вірші для дітей та сатири під псевдом Ївга Жак друковані в різних журналах і видані окремими книжками, які оформив її чоловік мистець Роман Василишин і Едвард Козак (сатиричні). До друку є приготовані нові твори й переклади з чужих мов. Авторка була нагороджена на літературному конкурсі ім. Франка та відзначена на конкурсі СФУЖО. Міра Гармаш прочитала свої нові твори: три арії з лібретта до опери „Таємниця", уривки з поеми „Суомі", новелю „Алергія" та два сатиричні вірші „Сатирична баляда" і „Загрожені породи".

Оксана Керч народилася в родині службовця в Переворську, Галичина, як Ярослава Гаращак. Закінчила українську гімназію у Львові, почала студіювати на філософічному факультеті Львівського університету, але перейшла на працю вчительки. Вчилася малярства й малювала, була членом Асоціяції незалежних українських мистців у Львові. Працювала в „Українських вістях", де почала друкувати свої перші літературні твори. Оксана Керч — дружина письменника Володимира Куліша, мати двох синів, громадська працівниця, член АДУК та ОЖОЧСУ, письменниця, журналістка. Її статті на політичні і суспільні теми, есеї і літературна критика часто друкуються в нашій періодичній пресі. Її твори друковані в журналах і окремими виданнями. Вона одержала літературну нагороду ім. І. Франка за повість „Наречений", на конкурсі „Української думки" різдвяних оповідань за новелю „Книга роду" і на конкурсі СФУЖО за „Будинок культури". Цього року минає 50 років її літературної і журналістичної діяльности. Їй завдячує Філядельфія влаштування вечорів присвячених письменникам, авторських вечорів поетів і композиторського вечора Ярополка Ласовського. Оксана Керч прочитала репортаж „Заполярія" про табори політичних в'язнів і засланців.

Анна Максимович народилася в Зарваниці, Галичина, як донька о. митрата Василя Головінського і письменниці Марії Кузьмович. До гімназії ходила в Бережанах, матуру здала в Зальцбурзі. Вчилася в зальцбурзькому й інсбруксь кому університетах. Почала писати, коли їй було дев'ять років. її ранні вірші, нариси, сценки були друковані в різних журналах і пластових сторінках газет в Німеччині, Канаді і ЗСА. Для СФУЖО написала сценічну каритну „Шість нескорених", яка в Роші жінки була поставлена на сценах Ню Иорку, Балтимору, Філядельфії, Вінніпеґу і Бриджпорту. Анна Максимович, дружина д-ра Романа Максимовича, є матір'ю чотирьох дорослих дітей. Вона осягнула ступінь бакалавра і ступінь магістра з бібліотекарства в університеті Віллянова. Є бібліотекарем Студійного Осередку Української Культури при Менор Джуніор Коледж та асистенткою бібліотекара в публічній бібліотеці Витпейн у Блю Белі, Вона — пластун-сеньйор довір'я, член-основник куреня Чортополохи, 6 років головний чортополох. Довголітня бібліотекарка Пласту і „Рідної Школи", тепер заступниця бібліотекарки. Членка Фінасової комісії СФУЖО, членка СУА і НТШ. Тепер є головою 43-го Відділу СУА і пресовою референткою Головної Управи СУА. Пише поезії під псевдом Подолянка, дописи до „Нашого Життя" під псевдом Союзянка, а дописи до часописів підписує А.М. На трьох літературних конкурсах СФУЖО вула відзначена за етюд „Материнство" та за два оповідання „Баба Варлампа" і „Крайка". Анна Максимович прочитала свої вірші: „Ґазда", „Верховному Владиці", „Ірина Стасів-Калинець", „Щаслива Подоляночко", „Хай пахнуть медом свічі" й уривок з оповідання „Баба Варлампа".

Марта Тарнавська народилася у Львові в родині д-ра Теодозія Сеньківського й Ірени Чайківської. Середню освіту здобула в Австрії й Німеччині, університетські студії завершила в ЗСА ступенем бакалавра із соціології в Темпл університеті і ступенем магістра з бібліотекарства в Дрексел університеті. Працює спеціялістом іноземної та міжнародної правничої літератури в бібліотеці Пенсильванського університету. Марта Тарнавська, бібліотекар, бібліограф і поет, є одружена з письменником і журналістом Остапом Тарнавським і є матірю двох дорослих синів. Почала друкуватися гімназісткою, коли їй було 16 років. Пише вірші, оповідання, статті, рецензії та бібліографічні праці українською та англійською мовами. Друкується в журналах „Слово", „Сучасність", „Нові дні", „Наше Життя" та інших. Є автором двох збірок поезій „Хвалю ілюзію" і „Землетрус", великої англомовної бібліографії української літератури й бібліографії друкованих праць до кінця 1984 року (476 позицій). Марта Тарнавська була головою біо-бібліографічної Секції Постійної Конференції українських студій при Гарвардському університеті, є головою Комісії бібліографічного конкурсу Ценків при Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету, довгі роки була членом редакційної колегії „Нашого Життя", є членом Об'єднання українських письменників „Слово", членом-кореспондентом УВАН і членкою 43-го Відділу СУА. Марта Тарнавська прочитала свої поезії: „Притягання землі і неба", „Чорний кіт перебіг дорогу", „Соняшно мию авто", „Макіявеллівський полуденок з Архипенком", „Дев'ятндцятий рік" (присвята батькові Усусусові) і „Перше травня" (Чорнобиль".

Вечір кінчався. Наші письменниці й поетки, які подарували нам кілька годин правдивої духової насолоди, були обдаровані квітами. Їм сердечно дякувала Людмила Чайківська за цей небуденний вечір, Романові Василишинові за мистецьке прикрашення стіни. На залі продавалися книжки письменниць і поеток, 18 книжок були продані. При буфеті гості вели жваву розмову, а може потиху снували надію на подібну імпрезу в майбутньому?

Ірина Райнер

Чорнобильська...

Закінчення зі стор. 2

репортажів у західній пресі, появляється тут найважливішим чинником літературної (чи у тому випадку, псевдолітературної) творчости. Трагедія Чорнобиля — це українська трагедія і загальнолюдська трагедія. Вона ще чекає свого гідного відтворення у літературі, але воно може появитися тільки написане серйозними авторами з перспективи довшого часу.

Кінчаючи, бажаємо додати, що літературних творів про атомові катастрофи чи про проблематику атомової енергії, є вже чимало. Очевидно, всі вони були написані перед Чорнобилем. Тут особливо слід згадати повість „Ланцухова реакція" — роман-хроніка в трьох частинах, авторства Володимира Яворівського, що її видано у видавництві „Радянський письменник", Київ, 1977. Книжка написана під час будування чорнобильського реактора й у ній знаходимо чимало цікавих моментів. На початку повісти, автор задивляється на атомову енергію як на неприборкану зловісну силу, яка знищила Гірошіму й Наґасакі, але згодом він зосереджується на мирному вжитку атомової сили. Твір Яворівського, хоч написаний з точки зору соц-реалізму, виявляє чимало таланту. У ньому вишукана українська мова (деякі критики порівнювали його до Коцюбинського) і він часто пише безпосередньо, прямо від серця. Можливо, що колись у майбутньому, якийсь український письменник типу Яворівського, зуміє схопити трагічний маєстат чорнобильської трагедії у гідній літературній формі.

ВИСТУПАЮЧИ В ЦЕРКВІ Рівердейлу, Ню Йорк, на Богослуженні в пам'ять про Мартіна Кінґа, негритянський пастор Джессі Джексон закликав присутніх провести демонстрацію протесту проти вбивства негра в Говард Біч і бойкотувати крамниці, що належать білим. Посадник Ню Йорку Едвард Кач назвав заклик до бойкоту „проявом расизму", а деякі негритянські лідери попередили, що така акція „поляризує місто".

НІКАРАҐУАНСЬКА амбасада у Вашінґтоні домагатиметься від ФБІ, щоб воно перевірило випадок з кардиналом Міґуелем Брандо і Браво в Маямі, на якого напали „бандити" — дехто каже, що це були працівники державної служби Нікараґуа, — зв'язали, побили і забрали з помешкання деякі вартісні речі і гроші. Амбасадор Нікараґуа Карльос Туннерман формально попросив Уряд ЗСА перевірити випадок з кардиналом і повідомити амбасаду про висліди слідства. Як відомо, кардинал є сильним критиком політики і практики сандіністів і не користується серед сандіністів великою популярністю. Кардинал систематично критикує хунту Даніеля Ортеґи, що він намагається встановити тоталітарний режим в Нікараґуа і переслідує Церкву.